

dr hab. Tomasz Mazgajski
Muzeum i Instytut Zoologii PAN
ul. Twarda 51/55, 00-818 Warszawa

OCENA OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH I AKTYWNOŚCI NAUKOWEJ DR AGNIESZKI OŻAROWSKIEJ

w związku z wnioskiem, o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych, dyscyplinie nauki biologiczne

INFORMACJE WSTĘPNE

Podstawą do oceny wniosku dr Agnieszki Ożarowskiej, o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, była otrzymana dokumentacja zawierająca kopię dyplomu doktora, autoreferat, wykaz osiągnięć naukowych, kopie prac stanowiących osiągnięcie w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt. 2 *Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (z dn. 20 lipca 2018 r., Dz. U. 2018 poz. 1668 ze zmianami, zwaną dalej Ustawą), oświadczenia współautorów prac wchodzących w skład osiągnięcia oraz zaświadczenie o wyjazdach naukowych i realizowaniu badań w International Birdwarching Center w Izraelu. Oprócz tego sprawdziłem wskaźniki bibliometryczne na podstawie baz Scopus i Web of Science (w bazie Web of Knowledge) oraz podałem dane z profilu Habilitantki w Google Scholar (zgodnie ze stanem w dniu 25.04.2025).

Oceną (zgodnie z art. 219 Ustawy) objąłem osiągnięcia naukowe (w tym cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych, opublikowanych w czasopismach naukowych (art. 219 ust. 1 p. 2) oraz aktywność naukową z uwzględnieniem, czy realizowana ona była w więcej niż jednej instytucji naukowej (art. 219 ust. 1 p. 3). Na podstawie załączonej kopii dyplomu doktorskiego uznałem warunek zapisany w art. 219 ust. 1 p. 1 za spełniony.

1. SYLWETKA HABILITANTKI

Dr Agnieszka Ożarowska zarówno tytuł magistra jak i stopień doktora nauk biologicznych uzyskała na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego (odpowiednio w 1993 i 2005 r). Praca magisterska dotyczyła wędrówek ptaków wróblowych z rodzaju *Acrocephalus*, a rozprawa doktorska związana była z badaniami preferencji kierunku wędrówki

u ptaków wędrujących nocą. W 1997 r. Habilitantka została zatrudniona w Stacji Badania Wędrówek Ptaków Uniwersytetu Gdańskiego jako asystent, następnie specjalista, a od 2006 r. – jako adiunkt. Od 2013 r. jest adiunktem w Katedrze Ekologii i Zoologii Kręgowców na Wydziale Biologii Uniwersytetu Gdańskiego.

2. OCENA OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH

Przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe, wynikające z art. 219 p. 2 Ustawy, pod tytułem: "Zróżnicowanie zachowań wędrówkowych pospolitych pokrzewek Sylviidae z rodzaju *Sylvia* i *Curruca* oraz plastyczność tych zachowań na podstawie kapturki *Sylvia atricapilla*", stanowi zbiór 6 prac naukowych, opublikowanych w latach 2012–2024, wyłącznie w czasopismach z bazy JCR (2x *Ornis Fennica*, 2x *Annales Zoologici Fennici*, *Current Zoology*, *European Zoological Journal*), o współczynniku Impact Factor w zakresie 0,64–2,73. Wszystkie te prace (prócz jednej) są wieloautorskie, w pięciu z nich Habilitantka jest pierwszym i korespondencyjnym autorem, w jednej — autorem korespondencyjnym. Wkład współautorów tych prac (na podstawie oświadczeń) polegał głównie na współudziale w zbieraniu danych w terenie i przygotowaniu baz danych, jak również we współudziale w zaplanowaniu i przeprowadzeniu analiz statystycznych. Tak więc najważniejsze części wszystkich tych publikacji (prócz jednej), czyli sformułowanie hipotez badawczych oraz zaplanowanie i przeprowadzenie analiz statystycznych (choć we współudziale prof. W. Meissnera), interpretacja wyników oraz przygotowanie maszynopisów należały do Habilitantki.

Fakt, że ptaki odlatują na zimę, a potem ponownie pojawiają się wiosną, a często jeszcze wracają do tych samych gniazd, od dawna fascynował ludzi. Na śledzenie losów konkretnych osobników pozwala ich indywidualne znakowanie. Zakładanie ptakom metalowych obrączek z unikalnym (indywidualnym) numerem jest najprostszą i najtańszą metodą ich znakowania i pierwsze ptaki zaobrączkowane zostały pod koniec XIX wieku. Należy jednak pamiętać, że prawdopodobieństwo uzyskania tzw. wiadomości powrotnej – czyli informacji o odczytaniu obrączki danego osobnika, jest bardzo małe.

Przez wiele lat obrączkowano wędrujące ptaki, aby dowiedzieć się dokąd konkretnie one lecą i gdzie są ich zimowiska. Jednak ogromne zestawy danych o wędrujących ptakach zbierane przez dziesięciolecia pozwalają także na wyciąganie różnorodnych wniosków dotyczących strategii wędrówkowych poszczególnych gatunków, w szczególności, kiedy obserwowany jest masowy przelot danego gatunku, jak długo ptaki pozostają w danym miejscu przystankowym w celu uzupełnienia zasobów energetycznych przed dalszą wędrówką, jaka jest szeroko pojęta kondycja migrujących ptaków czy jak daleko ptaki mogą dolecieć korzystając z zapasów energetycznych, które udało im się zgromadzić.

Wyniki prezentowane w publikacjach wchodzących w skład osiągnięcia dr Ożarowskiej pochodzą z opracowania danych zebranych dla ptaków wędrujących przez południowe wybrzeże Bałtyku przez ostatnie dziesięciolecia, głównie w ramach działalności Akcji Bałtyckiej. O unikalności tych danych stanowi fakt, że od ponad 60-ciu lat stosowane są standardowe metody terenowe, dotyczące m.in. określania kondycji schwytanych ptaków i dokonywania pomiarów biometrycznych, a także standaryzowany jest wysiłek związany z chwytaniem ptaków (jak liczba i położenie sieci), co pozwala choćby na porównywanie liczebności czy fenologii przelotu chwytanych ptaków w kolejnych latach. W dobie anomalii klimatycznych i możliwych szybkich reakcji ptaków na zachodzące zmiany, takie długoterminowe programy i zebrane dane mają ogromne znaczenie, gdyż pozwalają nam na opisanie strategii wędrowkowych poszczególnych gatunków, szczególnie właśnie przez pryzmat zmian klimatu. Możemy ocenić na ile cały proces wędrówki jest plastyczny i potencjalnie pozwala ptakom dopasowywać się do zachodzących zmian, gdyż ma to dla nich niebagatelne znaczenie, w związku z faktem, że muszą „trafić” z terminem lęgów na szczyt dostępności pokarmu na lęgowisku (hipotezy ‘mismatch’ lub ‘mistiming’ szczególnie często badane na muchołówce żałobnej w zachodniej Europie).

Prezentowane osiągnięcie dr Ożarowskiej dotyczy strategii wędrowkowych pokrzewek, zaś szczególną uwagę poświęciła wędrowkom jednego przedstawiciela tej rodziny – kapturki. Populacje tego gatunku mogą spędzać zimę zarówno w południowej Europie i północnej Afryce, (migranty krótkodystansowe) jak i południowej Afryce (migranty dalekodystansowe). W ostatnich dziesięcioleciach u gatunku tego zaobserwowano także wykształcenie się nowego zimowiska – na Wyspach Brytyjskich. Pokrzewka ta jest liczna i często obrączkowana, jest także często badana w całej Europie w związku z tzw. działem wędrowkowym (*migratory divide*, brak polskiego określenia tego terminu), została więc dobrze wybrana do takich badań.

Celem badań dr Ożarowskiej tworzących osiągnięcie, było opisanie strategii wędrowkowych drobnych wróblowych z rodzaju *Sylvia* i *Curruca* i szersze pokazanie plastyczności tych zachowań – szczególnie zmian terminu wędrówki jesiennej i wiosennej, kondycji i biometrii wędrujących populacji, jak i zmian przebiegu tras wędrówki i powstania nowego zimowiska tego gatunku.

W prezentowanym osiągnięciu tylko jedna praca dotyczy wędrówek trzech blisko spokrewnionych gatunków pokrzewek: gajówki, piegży i kapturki (praca z *Annales Zoologici Fennici* z 2015 r.). W pracy tej badano otluszczenie się ptaków w trakcie wędrówki. Co ważne dla prezentowanych wyników – wykorzystano dane z trzech miejsc przystankowych położonych na całej trasie ich wędrówki – Polska (wybrzeże Bałtyku), Turcja, Egipt. Jest to jest kluczowe, gdyż trudno szeroko analizować strategię wędrówki ptaków na podstawie danych uzyskanych tylko z jednego miejsca. Do tego dobrze zostały wybrane miejsca przystankowe, gdyż znajdowały się one przed przekraczaniem przez ptaki tzw. barier wędrowkowych. Wyniki oparte

były o dane wieloletnie (ciąg 7 lat zbierania danych). Wykazano, że te trzy blisko spokrewnione gatunki mają zupełnie inne strategie otluszczania się, a także różne są odległości, na jakie ptaki mogą przemieszczać się, wykorzystując te zasoby energetyczne.

Pozostałe prace prezentują wyniki badań nad wędrówkami kapturki. Pierwsza w kolejności praca (z *Ornis Fennica* z 2012 r.) oparta jest o dane z wiadomości powrotnych i wskazuje, że przynajmniej część ptaków występujących na nowym zimowisku w Wielkiej Brytanii może pochodzić ze Środkowej Europy. Ptaki te zamiast na południe lecą najpierw na północ i dopiero potem z Norwegii migrują zgodnie z kierunkiem zaprogramowanej dla tego gatunku wędrówki, trafiając do Wielkiej Brytanii. Wykazano wyraźne rozmijanie się terminów stwierdzeń ptaków z Norwegii z ptakami pochodzącymi z zachodniej Europy.

Pozostałe prace powstały głównie w oparciu o długoterminowe dane, zbierane w ramach działalności Akcji Bałtyckiej na polskim wybrzeżu Bałtyku. Bardzo interesujące i ważne dla rozwoju naszej wiedzy o złożoności migracji, jest osobne traktowanie dwóch grup wędrujących ptaków, wydzielanych na podstawie długości skrzydła. Na podstawie m.in. uzyskanych wiadomości powrotnych uznano, że ptaki z krótkimi skrzydłami to migranci krótkodystansowe, zimujące w południowej Europie i północnej Afryce, natomiast ptaki z długimi skrzydłami, to migranci dalekodystansowe spędzające zimę w południowej Afryce. Ptaki lecące na krótsze odległości mają potencjalnie znacznie większą szansę na szybką reakcję na zachodzące zmiany pogodowe, niż te mające swoje lęgowiska zarówno bardziej na północy jak i zimowiska daleko na południu. Co ważne, obfitość danych pozwoliła Habilitantce na pomijanie w analizach grupy o pośredniej długości skrzydła, w której mogą być ptaki wędrujące zarówno na bliższe jak i dalekie odległości, co mogłoby zaburzać uzyskane wyniki i zaciemniać uzyskany obraz strategii wędrówek tych ptaków.

Uzyskane wyniki wykazały, że zarówno terminy wędrówki jesiennej jak i wiosennej zmieniają się w ciągu ostatnich dziesięcioleci i jest to wyraźnie widoczne dla ptaków z krótkimi skrzydłami (prace z *Ornis Fennica* 2015 i *Annales Zoologici Fennici* 2017). Szczególnie wędrówka wiosenna znacznie przyspieszyła w ostatnich latach, i to znacznie silniej u migrantów krótkodystansowych, co pokazuje plastyczność reakcji ptaków tej właśnie grupy, które wyraźnie mogą korzystać i reagować na zmiany klimatyczne. W przypadku obu tych prac brakuje mi trochę prób poszukiwania mechanizmów – wykazany jest efekt, ale powody – prócz ogólnego odniesienia się do zmian klimatycznych – nie są jasne, czy badane wprost. Choćby dla wędrówki wiosennej można byłoby pokusić się o próby dopasowania danych do pogody panującej na zimowiskach. Podobne analizy wykonuje się w pracach dotyczących terminów przylotów. Być może podobne analizy można byłoby przeprowadzić i dla tych danych, choć oczywiście struktura zebranych danych jest tutaj inna. Jednak próby powiązania uzyskanych

wyników na przykład z konkretnymi warunkami pogodowymi znacznie polepszyłyby odbiór tych prac, gdyż nie tylko efekt, ale i potencjalny mechanizm zostałby wtedy pokazany.

Ostatnie dwie prace dokładnie analizowały zebrane dane biometryczne. W pracy z *Current Zoology* (z 2021 r.) Habilitantka zajęła się długością i kształtem skrzydła wędrujących ptaków, osobno rozpatrując klasy wiekowe (ptaki dorosłe vs młode) jak i płeć ptaków, gdyż poszczególne grupy ptaków stają przed różnymi wyzwaniami w trakcie wędrówki. Wykazano, że ptaki młode mają wyraźnie krótsze i zaokrąglone skrzydła, gdyż w związku z mniejszym doświadczeniem, taki kształt skrzydeł pozwala im na skuteczną ucieczkę przed drapieżnikami, natomiast dłuższe i bardziej zaostrome skrzydła pozwalają na szybsze tempo wędrówki, co jest szczególnie wyraźne dla samców powracających na lęgowiska.

Najnowsza praca (z *European Zoological Journal* z 2024 r.) prezentuje długoterminowe zmiany kondycji wędrujących jesienią ptaków, wskazując na ich lepszą kondycję w ostatnich latach i to zarówno u tych lecących na krótkie– jak i długie dystanse. Wyniki te zostały także podparte analizami ponownych stwierdzeń ptaków w danym miejscu przystankowym, które pokazują jak długo ptaki pozostawały w danym miejscu, w celu uzupełnienia zapasów energetycznych. Habilitantka wiąże uzyskane wyniki z większą obecnie dostępnością owoców, m.in. bzu czarnego, które są pokarmem wędrujących kapturek. Wyniki te są bardzo interesujące. Jedyne zastrzeżenia mam do samego określenia współczynnika kondycji. Wartości resztowe z regresji masy ciała na wymiary liniowe (zwykle długość skoku, a w tym przypadku długość skrzydła) są standardowym sposobem określania kondycji. Jednak wiedząc, że zestaw danych nie jest jednorodny, ponieważ zarówno płeć jak i wiek ptaków wpływa na długość skrzydła (wyniki prezentowane w pracy z 2021 r. omawianej powyżej), a także długość skrzydła jest wykorzystywana do oddzielania migrantów krótko- i długodystansowych, a do tego współczynnik R^2 dla takiej regresji jest bardzo niski (0.15) zastosowałbym kilka równań regresji, dla poszczególnych grup. Prawdopodobnie wyniki mogłyby nie ulec zmianie, jednak możliwe, że takie analizy pozwoliłyby uchwycić jeszcze inne, dodatkowe zależności.

Wszystkie prace wchodzące w skład osiągnięcia jak dotąd były dość rzadko cytowane – raptem 4–5 razy po wyłączeniu autocytowań. Ostatnie dwie prace z tego cyklu zostały jednak opublikowane dopiero niedawno, w czasopismach o wyższym IF, co w przyszłości może przełożyć się włączenie tych wyników w obieg informacji naukowej. Niska liczba cytowań może też trochę wynikać z dość zaskakującego doboru czasopism, bo pierwsze prace z cyklu tworzącego osiągnięcie ukazały się w czasopismach o średniej wartości IF w swoich dziedzinach – zarówno ornitologii (*Ornis Fennica*), jak i ekologii/zoologii (*Annales Zoologici Fennici*). Być może zresztą Habilitantka dopiero ostatnio zwróciła większą uwagę na dobór czasopism, w których publikuje, gdyż zarówno *Current Zoology* jak i *European Zoological Journal* mają już wysoką punktację MNiSW, jak i wskaźnik IF.

Jako, że punkt 2. Art. 219 *Ustawy* mówi o osiągnięciach, drugim zaproponowanym przez Habilitantkę osiągnięciem jest cykl dwóch prac zatytułowany „Wpływ współczesnych zmian klimatu na parametry morfologiczne gatunków/populacji ptaków będących migrantami obligatoryjnymi”. Pierwsza z tych prac dotyczyła kapturki i jest niejako ciągiem dalszym wyników prezentowanych w ramach „głównego” osiągnięcia. Przedstawiono długoterminowe zmiany liczebności młodych ptaków wędrujących przez polskie wybrzeże Bałtyku wraz ze zmianami długości skrzydła tych ptaków. Wzrost liczebności ptaków ostatnich latów związany jest z wyraźnym zmniejszeniem długości skrzydła, co wskazuje, że wśród tych ptaków dominują osobniki wędrujące na krótkie dystanse i zimujące w południowej Europie i północnej Afryce. Ten obszar zimowisk pozwala na wyższą przeżywalność okresu zimowego oraz możliwość odpowiedniego reagowania na zachodzące zmiany klimatyczne choćby poprzez podejmowanie wędrówki powrotnej w odpowiednim czasie, co skutkuje szybszym docieraniem na lęgowiska, zajmowaniem lepszych terytoriów i w konsekwencji wyprowadzaniem większej liczby piskląt. To wszystko powoduje, że populacje wędrujące na krótkie dystanse mogą wzrastać liczebnie. Takie wytłumaczenie jest bardzo prawdopodobne dla obserwowanej choćby w Polsce, w wynikach programów Monitoringu Ptaków Polski dynamiki liczebności kapturki. W ten sposób długoterminowe dane pochodzące z obrączkowania ptaków, które na podstawie analiz biometrycznych można rozdzielić na różne populacje wędrówkowe, można łączyć z danymi dotyczącymi dynamiki liczebności danego gatunku zbieranymi zupełnie innymi metodami i tłumaczyć obserwowane zjawisko.

Natomiast druga z prac tego cyklu wykazuje jak zmieniający się klimat wpływa na migranty dalekodystansowe, na przykładzie biegusa rdzawego. W ostatnich latach ptaki wracające na lęgowiska w Arktyce często są spóźnione względem okresu największej dostępności pokarmu dla piskląt, przez co odchowane pisklęta są mniejsze, nie osiągają odpowiedniej masy i co szczególnie ważne – długości dzioba. To powoduje, m.in. że na zimowiskach osobniki takie żerują na pokarmie gorszej jakości, co w sumie zmniejsza ich przeżywalność. W ten sposób wykazano wyraźny wpływ zmian klimatu na morfologię ptaków i ich przeżywalność. Co warto podkreślić – w badaniach tych zajmowano się konkretną populacją o znanych lęgowiskach, zimowiskach i miejscach przystankowych podczas migracji. To pozwoliło zebrać tak spektakularne wyniki, które zostały opublikowane w *Science* – jednym z najlepszych czasopism naukowych na świecie, co pociągnęło za sobą także bardzo dużą liczbę cytowań tej pracy.

Wykazanie wpływu zmian klimatu na zmiany morfologiczne w danej populacji/populacjach, co przekłada się na przeżywalność i dynamikę liczebności jest niewątpliwie dużym osiągnięciem.

W moim przekonaniu prezentowany cykl publikacji tworzący osiągnięcie ma znaczenie dla rozwoju nauk biologicznych, szczególnie ekologii ptaków. Wykorzystanie długoterminowych danych zbieranych przez wykwalifikowanych wolontariuszy, rozróżnianie w ramach jednego gatunku krótko- i dalekodystansowych migrantów, przedstawianie uzyskanych wyników w kontekście zmian klimatycznych jest osiągnięciem, które pozwala nam lepiej zrozumieć skomplikowanie wędrówek ptaków nawet w obrębie jednego gatunku, jak i pozwala przekładać dane dotyczące tego fragmentu cyklu życiowego na inne aspekty – choćby dynamikę populacji. Wszystkie prace tworzące osiągnięcie oparte są w dużej mierze o identycznie zbierane dane (a często są te same dane), są komplementarne względem siebie i razem tworzą bardzo spójny cykl prac prezentujący plastyczność i złożoność zachowań wędrówkowych kapturek, czy szerzej pokrzewek, spełniając wymagania art. 219 ust. 1 p. 2b Ustawy, natomiast publikacje dotyczące zmian morfologii ptaków w związku ze zmianami klimatycznymi wyczerpują punkt 2 art. 219, mówiący o więcej niż jednym osiągnięciu, mającym znaczenie w rozwoju dyscypliny – w tym przypadku ekologii ptaków.

3. OCENA INNEJ AKTYWNOŚCI NAUKOWEJ

Tematyka badawcza dr Agnieszki Ożarowskiej przede wszystkim związana jest z różnymi aspektami wędrówek ptaków, głównie wróblowych i siewek. Jej badania koncentrują się na szeroko rozumianych strategiach wędrówkowych ptaków m.in. określaniu kierunków migracji (tzw. testy orientacyjne), kondycji wędrujących ptaków i długości przebywania na miejscach przystankowych, wyznaczaniu szlaków wędrówek i miejsc zimowisk na podstawie danych pochodzących z obrączkowania ptaków. W ostatnich latach jest także współautorem prac dotyczących skażenia ptaków morskich węglowodorami aromatycznymi.

Dr Agnieszka Ożarowska jest autorką lub współautorką 26 prac naukowych, nie licząc 6 prac przedstawionych przez nią jako osiągnięcie naukowe z art. 219 ust. 1 p. 2 Ustawy); 18 z nich zostało opublikowanych w czasopismach naukowych z listy JCR. Publikacje Habilitantki ukazały się drukiem w dobrych i bardzo dobrych czasopismach z dziedziny ekologii i ornitologii takich jak: *Journal of Experimental Biology*, *Ibis*, *Journal of Ornithology*, *Avian Research*, *Acta Ornithologica*, *Ornis Fennica*, oraz czasopismach związanych ze skażeniami i jakością środowiska: *Science of the Total Environment*, *Environmental Science and Pollution Research*, *Chemosphere*, *Environmental Research*. Na podkreślenie zasługuje tu jednak przede wszystkim współautorstwo publikacji w *Science*.

Wszystkie publikacje z czasopism z listy JCR ukazały się drukiem po uzyskaniu przez Habilitantkę stopnia doktora. Na podkreślenie zasługuje znaczne zwiększenie liczby publikowanych prac w ostatnich kilku latach. Sumaryczny współczynnik Impact Factor

wszystkich prac Habilitantki wynosi 115,35, choć tak wysoki wynik związany jest z pracą w Science (32% sumarycznego IF) oraz pracami publikowanymi w czasopiśmie związanych ze skażeniami środowiskowymi, charakteryzującymi się zwykle wysokim IF (np. 3 prace ze STOTEN to łączny IF > 30).

Łączna liczba cytowań prac, których autorem i współautorem jest Habilitantka, określona przy wykorzystaniu narzędzia „citation report” w bazie Web of Science wynosi 348, zaś 300 bez autocytacji. Prace te były cytowane w 300 publikacjach (284 po wyłączeniu prac własnych). Według bazy SCOPUS, 24 prace Habilitantki cytowane było 371 razy w 330 pracach, natomiast profil Habilitantki w Google Scholar wykazuje łącznie 636 cytowań. Współczynnik Hirscha h wynosi 9 zarówno wg bazy Web of Science jak i Scopus, natomiast wyliczony dla 55 dokumentów na profilu Habilitantki w Google Scholar (w tym m.in. materiałów niepublikowanych) wynosi 13.

Przedstawione wskaźniki bibliometryczne wydają się być dość wysokie i mogą wskazywać, że dorobek naukowy Habilitantki został dostrzeżony na świecie, a wyniki wielu jej badań weszły w obieg informacji naukowej, choć należy zauważyć, że od uzyskania przez Habilitantkę stopnia doktora minęło już 20 lat. Jednak na takie postrzeganie jej dorobku mocno rzutuje fakt, że ponad połowa wszystkich cytowań dotyczy jednej pracy: van Gils J.A., Lisovski S., Lok T., Meissner W., Ożarowska A., de Fouw J., Rakhimberdiev E., Soloviev M.Y., Piersma T., Klaassen M. Body shrinkage due to Arctic warming reduces red knot fitness in tropical wintering range publikowanej w *Science* w 2016 r. (przedstawianej jako jedno z osiągnięć).

Dr Ożarowska przedstawiała wyniki swoich badań jako referaty lub postery na kilkudziesięciu konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych. W ramach 9 Konferencji Europejskiej Unii Ornitologicznej (EOU), która odbywała się w Norwich (Anglia) w 2013 r. zorganizowała i prowadziła symposium „Paelearctic-African migrants in West and East Africa – similar or different non-breeding strategies’.

O uznaniu wiedzy dr Ożarowskiej, świadczy powierzanie jej funkcji recenzenta przez redakcje wielu liczących się czasopism naukowych. Dotychczas wykonała ona blisko 30 recenzji, w tym ponad 20 dla czasopism z listy JCR takich jak m.in., *Biology Letters*, *Scientific Reports*, *Journal of Experimental Biology*, *Ecology and Evolution*, *Animal Behaviour* i wielu innych. Wskazuje to na fakt, że Habilitantka jest rozpoznawana w świecie i liczące się czasopisma korzystają z jej opinii przy ocenie napływających maszynopisów. Jako redaktor czasopisma *Acta Ornithologica* byłam ‘odbiorcą’ kilku recenzji wykonanych przez Habilitantkę. Były one zawsze rzetelne i bardzo przydatne zarówno z punktu widzenia redaktora, który na ich podstawie podejmuje decyzje dotyczące danego maszynopisu, jak i autora, który na tej podstawie ma za zadanie poprawić własną pracę. Dodatkowo należy wspomnieć, że dr Ożarowska jest od wielu lat zastępcą redaktora naczelnego czasopisma „The Ring” – jednego z dwóch europejskich czasopism ornitologicznych dotyczących obrączkowania ptaków.

Habilitationka zdobywa pieniądze na swoje badania, choć głównie w ramach Badań Własnych Uniwersytetu Gdańskiego. Była także wykonawcą w dwóch projektach KBN/MNiSW. Za swoją działalność była doceniona otrzymując nagrody (zespołowe) I i II stopnia Rektora UG oraz srebrny medal za długoletnią służbę od Prezydenta RP.

Dr Agnieszka Ożarowska oprócz prowadzenia badań naukowych, z racji pracy na Uniwersytecie Gdańskim, zaangażowana jest w działalność dydaktyczną. Prowadziła wiele różnorodnych tematycznie ćwiczeń oraz wykładów na Wydziale Biologii dla kierunków Biologia i Ochrona Zasobów Przyrodniczych oraz na Wydziale Chemii – kierunek Ochrona Środowiska. Jest także wykładowcą w ramach międzynarodowego programu Erasmus. W ramach kształcenia kadr naukowych Habilitationka prowadziła prace licencjackie (11) i magisterskie (7, w tym jedną w języku angielskim), jest także promotorem pomocniczym rozprawy doktorskiej. Jest także opiekunem Koła Ornitologicznego Studentów UG.

Habilitationka nie skupia się tylko na pracy naukowej i dydaktycznej, jest także mocno zaangażowana w popularyzację osiągnięć naukowych. Prowadzi warsztaty, wycieczki, wykłady i inne imprezy o charakterze edukacyjnym jak Noc Biologów, Bałtycki Festiwal Nauki, działała także w zespole ds. promocji Uczelni. Na uwagę zasługuje tu publikacja popularna dotycząca obrączkowania ptaków, opisującą w sposób przystępny szerszej publiczności tę metodę badań.

Swój warsztat naukowy i umiejętności Habilitationka doskonała zarówno w ramach zagranicznych wyjazdów i krótkoterminowych konsultacji naukowych (do Izraela, Palestyny, Turcji, Francji i Szwecji) jak i uczestnicząc w różnorodnych kursach podnoszących jej kwalifikacje zawodowe.

Dr Ożarowska swoje publikacje afiliowała w dwóch jednostkach Uniwersytetu Gdańskiego: Zakładzie Ekologii i Zoologii Kręgowców oraz Stacji Badania Wędrówek Ptaków. Obie te jednostki są autonomiczne w strukturze Wydziału, co potencjalnie może spełniać warunki formalne art. 219 ust. 1 p. 3 Ustawy. Jednak dla mnie szczególnie przekonujące w tym względzie jest zaświadczenie o dwóch wyjazdach naukowych i przede wszystkim realizowaniu badań we współpracy z zespołem naukowym International Birdwarching Center w Izraelu, które zakończyły się wspólnymi publikacjami. Na tej podstawie uznaję, że aktywność naukowa Habilitationki realizowana była w więcej niż jednej instytucji naukowej, co wypełnia zapisy art. 219 ust. 1 p. 3 Ustawy.

Podsumowując tę część oceny Habilitationki uważam, że pozostała aktywność naukowa dr Agnieszki Ożarowskiej, spełnia wymagania stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego. Zarówno liczba publikacji, wyraźnie zwiększająca się w ostatnich latach, wskaźniki bibliometryczne oraz liczba wykonanych recenzji, wskazują na istotną działalność naukową Habilitationki. Szeroko rozumiana działalność naukowa Habilitationki

realizowana była w więcej niż jednej jednostkach naukowych, co łącznie spełnia warunki formalne art. 219 ust. 1 p. 3 Ustawy.

4. PODSUMOWANIE

Oceniając dorobek i działalność naukową dr Agnieszki Ożarowskiej uznaję, że odpowiadają one wymaganiom określonym w art. 219 Ustawy. Habilitantka posiada stopień doktora (art. 219 ust. 1 p. 1), wykazuje się osiągnięciami naukowymi, posiada w dorobku cykl powiązanych tematycznie artykułów (art. 219 ust. 1 p. 2), a swoją aktywność naukową realizowała w więcej niż jednej jednostce naukowej (art. 219 ust. 1 p. 3).

Biorąc to wszystko pod uwagę uważam, że dr Agnieszka Ożarowska wykazuje się istotną aktywnością naukową, a przedstawione do oceny osiągnięcia naukowe wykazują istotny wkład w badania nad ekologią wędrowek ptaków, a więc w rozwój nauk biologicznych w dyscyplinie biologia, co spełnia wymagania niezbędne do nadania jej stopnia doktora habilitowanego nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauk biologicznych.

Tomasz
Mazgajski